

Uniwersytet
Wrocławski

Aktualne wyzwania ochrony wolności i praw jednostki

Prace uczniów i współpracowników
dedykowane Profesorowi

Bogusławowi Banaszakowi

pod redakcją

Mariusza Jabłońskiego i Sylwii Jarosz-Żukowskiej

Wrocław 2014

Aktualne wyzwania ochrony wolności i praw jednostki

**Prace uczniów i współpracowników dedykowane
Profesorowi Bogusławowi Banaszakowi**

Aktualne wyzwania ochrony wolności i praw jednostki

**Prace uczniów i współpracowników dedykowane
Profesorowi Bogusławowi Banaszakowi**

**pod redakcją
Mariusza Jabłońskiego i Sylwii Jarosz-Żukowskiej**

Wrocław 2014

Komitet Redakcyjny

dr hab. prof. nadzw. UWr Leonard Górnicki – przewodniczący

mgr Bożena Górna – członek

mgr Aleksandra Dorywała – sekretarz

Recenzent: *prof. nadzw. dr hab. Andrzej Bisztyga*

**© Copyright by Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego**

Korekta: *Joanna Kokocińska, Aleksandra Dorywała*

Projekt i wykonanie okładki: *Andrzej Malenda*

Skład i opracowanie techniczne: *Aleksandra Kumaszką, Tomasz Kalota eBooks.com.pl*

Wydawca

E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa.

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

ISBN 978-83-61370-90-1

Spis treści

O Profesorze Bogusławie Banaszaku słów kilka	9
ROZDZIAŁ I. DYLEMATY ETYCZNE WOLNOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA	
Ryszard Baliński Zniesienie kary śmierci w Polsce	15
Artur Ławniczak Kilka uwag na temat starego i nowego paradygmatu relacji człowieka z prawem.....	25
Agnieszka Malicka Eksperyment medyczny z udziałem człowieka w świetle niemieckiego prawa konstytucyjnego.....	39
Artur Preisner Paternalizm a wolność.....	51
ROZDZIAŁ II. STATUS INFORMACYJNY JEDNOSTKI	
Michał Bernaczyk, Urszula Muszalska Ewolucja prawa do informacji w Japonii. Od <i>shiru kenri</i> do <i>Joho Kokai Ho</i>	67
Mariusz Jabłoński „Dokument wewnętrzny” i jego udostępnienie na podstawie Konstytucji RP oraz ustawy o dostępie do informacji publicznej	87
Justyna Węgrzyn Prawo konsumenta/pacjenta do informacji zawartych w dokumentacji medycznej.....	103
Agnieszka Wojtatowicz-Lasek, Krzysztof Wygoda Prawo dostępu do własnych danych ubezpieczonego – zakres i tryb.....	121
Joanna Żak Koncepcja „prawa do bycia zapomnianym”	141
ROZDZIAŁ III. JEDNOSTKA W SPOŁECZEŃSTWIE OBYWATELSKIM	
Izabela Bernatek-Zagula Status prawny członków Polskiej Komisji Akredytacyjnej w Polsce	159
Anna Deryng Status organizacji pozarządowych w świetle postanowień Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.....	173
Anna Feja-Paszkiwicz Zmiany w postrzeganiu statusu członka wspólnoty samorządowej – kilka uwag	193
Paweł Kuczma Prawo obywatela Unii Europejskiej do wystąpienia z europejską inicjatywą obywatelską.....	207
Sylvia Jarosz-Żukowska, Łukasz Żukowski Wolność akademicka w kontekście komercjalizacji wyników badań naukowych	219

Anna Śledzińska-Simon Eliminacja stereotypów płci w kontekście przemocy uwarunkowanej płcią w wielopoziomym systemie ochrony praw człowieka	239
ROZDZIAŁ IV. ŚRODKI I GWARANCJE OCHRONY WOLNOŚCI I PRAW JEDNOSTKI	
Malwina Jaworska Realizacja konstytucyjnego prawa do wyegzekwowania orzeczenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym	263
Tomasz Jurczyk Trzy źródła praw podstawowych Unii Europejskiej	279
Piotr Kapusta Nowe technologie w służbie prawa do sądu	289
Robert Kropiwnicki System wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Polsce	301
Małgorzata Masternak-Kubiak Znaczenie zasady proporcjonalności w procesie inwestycyjno-budowlanym	313
Justyna Michalska Prawo do odszkodowania za niesłuszne skazanie	327
Mateusz Radajewski Ochrona podstawowych praw i wolności człowieka i obywatela jako zasada stanów nadzwyczajnych	337
Jakub Rzucidło Postępowanie przed wojewódzkimi komisjami do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych a prawo do sądu podmiotu leczniczego prowadzącego szpital	353
ROZDZIAŁ V. OBOWIĄZKI KONSTYTUCYJNE	
Kazimierz Działocha, Agnieszka Łukaszcuk Dylematy konstytucyjnej regulacji obowiązków jednostki w Konstytucji RP	371
Nina Leśniak Realizacja konstytucyjnych obowiązków ochrony środowiska przez samorząd terytorialny w Polsce	389
Michał Zieliński Obowiązki konstytucyjne a ustroj państwa	399
Spis Autorów	417

O Profesorze Bogusławie Banaszaku słów kilka

Niniejsza publikacja ma charakter szczególny, nie jest to bowiem Księga Jubileuszowa, lecz monografia zbiorowa, której celem jest podziękowanie za życzliwość i bezinteresowną pomoc, której doświadczyliśmy jako pracownicy i doktoranci Katedry Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego ze strony Pana Profesora Bogusława Banaszaka. Dlatego prezentacja osoby Pana Profesora będzie miała inny charakter niż w przypadku Księgi Jubileuszowej.

Okazją do przygotowania publikacji jest fakt, iż właśnie kończy się kilka dekad pracy Profesora Bogusława Banaszaka na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, z których ostatnich 12 lat wiązało się z piastowaniem stanowiska kierownika Katedry Prawa Konstytucyjnego. Profesor postanowił bowiem podjąć nowe wyzwania, przenieść swoje centrum życia naukowego do innego ośrodka akademickiego i tam kontynuować dotychczasowe zainteresowania, jak również opiekę nad kolejnymi pokoleniami młodych naukowców.

Nie ukrywamy, że jest to dla nas duża strata i to nie tylko w wymiarze naukowym i organizacyjnym, ale także w wymiarze czysto ludzkim. Przez okres pracy najpierw w Katedrze Prawa Publicznego, a potem w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Profesor Bogusław Banaszak opublikował blisko 400 różnego rodzaju opracowań naukowych, wypromował kilkudziesięciu doktorów, nie wspominając o wielokrotnym recenzowaniu prac doktorskich, habilitacyjnych, jak również opiniowaniu kandydatur profesur akademickich i zwyczajnych. W okresie tym współpracował także na wielu płaszczyznach z różnymi organami i instytucjami publicznymi, prowadził bardzo zróżnicowaną działalność ekspercką. Był również doskonałym dydaktykiem, którego wykłady cieszyły się i w dalszym ciągu cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem studentów.

Kompleksowa prezentacja dotychczasowych dokonań naukowych i organizacyjnych Profesora Bogusława Banaszaka w tym miejscu wiązałyby się z kilkudziesięciostronowym zestawieniem publikacji napisanych w językach: polskim, niemieckim, angielskim, rosyjskim, a nawet koreańskim. Wskazanie Jego dokonań w zakresie współpracy zarówno z ośrodkami zagranicznymi, jak i krajowymi byłoby również obszerne, obejmując przyznane mu wielokrotnie tytuły doktora honoris causa (Uniwersytetu w Pecs, Alba Julii, Pitesti oraz Kijowskiego Uniwersytetu Prawa), odznaczenia oraz zestawienie olbrzymiej liczby wykładów wygłoszonych na różnego rodzaju konferencjach, sympozjach i stażach naukowych. Moglibyśmy wreszcie szeroko opisywać wiele pełnionych przez Profesora funkcji publicznych, przygotowanych opinii i ekspertyz, które miały istotny wpływ na kształtowanie treści przyjmowanych rozwiązań prawnych bądź rozstrzygnięć w procesie stosowania prawa.

Przyjęliśmy jednak zupełnie odmienną koncepcję. Zastrzegając sobie prawo współudziału w przygotowaniu Księgi Jubileuszowej (co odbędzie się za kilka lat), chcielibyśmy podziękować Profesorowi Bogusławowi Banaszakowi za to, że jest człowiekiem, który niezależnie od osobistych dokonań naukowych, dydaktycznych, promotorskich, organizacyjnych czy wreszcie kierowniczych, w swoich decyzjach kieruje się szacunkiem wobec drugiego człowieka. Od Pana Profesora zawsze można ufnie oczekiwać pełnego i życzliwego wsparcia, także w sytuacji pojawiających się problemów osobistych. Nigdy nie deprecjonuje On pomysłów czy też inicjatyw w zakresie podjęcia określonego zagadnienia badawczego lub tematu naukowego. Wręcz przeciwnie – zachęca do pogłębienia zainteresowań i doprowadzenia do sfinalizowania publikacji. Pomoc ze strony Pana Profesora nie kończy się na naukowej opiece, ale obejmuje również dostarczenie materiałów naukowych, kierowanie do zaprzyjaźnionego ośrodka naukowego (bardzo często zagranicznego) czy wreszcie zabezpieczenie odpowiednich środków pozwalających na prowadzenie badań naukowych.

Wielokrotnie też Profesor Bogusław Banaszak inicjował współpracę nad różnymi zagadnieniami z zakresu prawa konstytucyjnego, w tym prawa porównawczego czy praw człowieka, do której zapraszał wszystkich zainteresowanych, zachęcając jednocześnie niezdecydowanych do podjęcia nowych wyzwań. Nie miało przy tym znaczenia, czy jest to już doświadczony znawca prawa konstytucyjnego, czy też dopiero rozpoczynający pracę naukową doktorant. Profesor zawsze podkreśla, że każdy z nas jest odpowiednio predysponowany do tego, aby zmierzyć się nawet z najbardziej skomplikowanym zagadnieniem badawczym. Ważne jest jednak to, żeby odpowiednio się do takiego wyzwania przygotować i po prostu poradzić sobie z nim. Należy jednocześnie zauważyć, że współpraca z Profesorem nigdy nie polega na przerzuceniu własnych zobowiązań na pozostałych członków zespołu. Profesor zawsze jako jeden z pierwszych „melduje wykonanie swoich zadań”, pomagając także innym w ukończeniu ich pracy. Stara się też mobilizować swoich współpracowników, podkreślając, że włożony wysiłek naukowy musi przelożyć się na pozytywne efekty zarówno w obszarze nauki, jak i kariery naukowej każdego z nas.

W naszej opinii Profesor Bogusław Banaszak jest na pewno jednym z najlepszych opiekunów i promotorów – życzliwy, pomocny, mobilizujący do samodzielnego badania zagadnień naukowych, dodający otuchy w chwilach zwątpienia. Jedną z bardzo ważnych cech Profesora Bogusława Banaszaka jest także to, że mimo czasami odmiennego zdania nie deprecjonuje poglądów (stanowiska) drugiej osoby. Jak mówi Profesor, „nigdy nie mamy do czynienia z sytuacją, w której istnieje tylko jedno możliwe rozwiązanie. Dlatego też trzeba poznać różne punkty widzenia, aby ostatecznie przyjąć

rozwiązanie najlepsze”. Takie podejście prowadzi do tego, że zdanie każdego jest warte rozważania, co sprzyja swobodnemu prowadzeniu dyskusji naukowej.

Profesor Bogusław Banaszak hołduje zasadzie, że należy wyznaczać sobie cele i konsekwentnie je realizować. Podkreśla także, że należy cieszyć się z sukcesów innych, a jeszcze bardziej cieszyć się, że miało się jakiś, choćby niewielki wkład w osiągnięcie sukcesu przez drugą osobę. Ta właśnie cecha osobowości Profesora Bogusława Banaszaka jest charakterystyczna dla całokształtu Jego dotychczasowej działalności jako naukowca, dydaktyka, kierownika, promotora, a także osoby pełniącej wiele funkcji publicznych.

Wydaje się, iż źródłem sukcesu Profesora Bogusława Banaszaka jest po prostu to – choć być może aż to – że trzeba być dobrym człowiekiem, wolnym od zazdrości, kierującym się w życiu właściwą dozą zaufania.

Jesteśmy pewni, że nowi współpracownicy Pana Profesora zauważą i docenią Jego liczne walory i miło nam, że zapewne będą postrzegać wrocławską Katedrę Prawa Konstytucyjnego przez pryzmat Jego osoby. Jesteśmy wdzięczni i dumni z tego, że pracowaliśmy pod Jego kierunkiem. Mamy jednak nadzieję, że zmiana centrum życia naukowego nie osłabi kontaktów Profesora Bogusława Banaszaka z naszą Katedrą. Przed nami jest przecież jeszcze wiele wspólnych celów, których realizacja jest tylko kwestią czasu.

Mariusz Jabłoński

Sylwia Jarosz-Żukowska

Spis Autorów

Dr Ryszard Balicki

Dr Michał Bernaczyk

Dr Izabela Bernatek-Zagula

Dr Anna Deryng

Prof. dr hab. Kazimierz Działocha

Dr Anna Feja-Paszkiwicz

Prof. dr hab. Mariusz Jabłoński

Dr Sylwia Jarosz-Żukowska

Dr Malwina Jaworska

Dr Tomasz Jurczyk

Mgr Piotr Kapusta

Dr Robert Kropiwnicki

Dr Paweł Kuczma

Dr Nina Leśniak

Dr hab. Artur Ławniczak

Dr Agnieszka Łukaszczuk

Dr Agnieszka Malicka

Dr hab. Małgorzata Masternak-Kubiak, Prof. UW.

Mgr Justyna Michalska

Mgr Urszula Muszalska

Dr Artur Preisner

Mgr Mateusz Radajewski

Dr Jakub Rzucidło

Dr Anna Śledzińska-Simon

Dr Justyna Węgrzyn

Dr Agnieszka Wojtatowicz-Lasek

Dr Krzysztof Wygoda

Dr Michał Zieliński

Mgr Joanna Żak

Dr Łukasz Żukowski

Recenzowana książka ma szczególny charakter dla kilku powodów. Po pierwsze, stanowi ona wyraz szacunku i sympatii Autorów dla Profesora Bogusława Banaszaka, któremu dedykowali oni swe prace z podziękowaniem za współpracę i z nadzieją na jej dalszy rozwój. Po drugie, zróżnicowane tematycznie prace traktują o bieżących problemach dotyczących wolności i praw jednostki oraz ich ochrony w wymiarach: filozoficzno-etycznym, proceduralnym i prawnomaterialnym. Obok prac, których przedmiot jest sytuowany w prawie polskim, w książce odnajdujemy także prace traktujące o problemach prawa niemieckiego, japońskiego, prawa Rady Europy i Unii Europejskiej. Po trzecie, rzecz jest godna polecenia w pierwszej kolejności prawnikom specjalizującym się w problematyce statusu prawnego jednostki, ale z pewnością zainteresuje także tych, którzy na ścieżkę takich badań dopiero wkroczyli lub zamierzają to zrobić.

prof. dr hab. Andrzej Bisztyga

ISBN 978-83-61370-90-1